

МАЛЯРЕНКО ВІТАЛІЙ АНДРІЙОВИЧ

*Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор технічних наук, професор,
науковий керівник Центру енергозберігаючих
технологій, завідувач кафедри Харківської
національної академії міського господарства,
академік Академії наук Вищої освіти
та Інженерної академії України*

Віталій Андрійович Маляренко є відомим в Україні та за її межами вченим в галузі загальної енергетики, технічної теплофізики, промислової теплоенергетики, турбінобудування, енергопостачання, енергозбереження та екології.

Народився 13 липня 1941 року в м. Москва. Після закінчення у 1963 році енергомашинобудівного факультету Харківського політехнічного інституту (НТУ «ХПІ») був залишений на кафедрі турбінобудування, де у 1967 року вступив до аспірантури. У 1969 році представив кандидатську дисертацію, присвячену удосконаленню пускових режимів потужних парових турбін. Його першими вчителями у професії і науці були такі знані вчені-турбіністи як професори Шнее Я. І., Капінос

В. М., Ільченко О. Т. Саме науковій школі кафедри турбінобудування він зобов'язаний тими знаннями, навичками у роботі і принципами, які сповідає в подальшому житті.

Наступний період пов'язаний з Інститутом проблем машинобудування ім. А. М. Подгорного НАН України (ІПМаш), в створенні і становленні якого В. А. Маляренко приймав з 1972 року по 1994 рік саму активну участь на посадах старшого і провідного наукового співробітника, завідуючого лабораторією, директора Спеціального конструкторсько-технологічного бюро. Йому пощастило працювати поряд з такими відомими в країні та за її межами вченими як академіки НАН України Шубенко-Шубін Л. О., Подгорний А. М., Рвачов В. Л., Мацевітій Ю. М. Все це сприяло формуванню В. А. Маляренко як талановитого науковця і керівника, якому притаманні широкий спектр вирішуваних задач і наукових досліджень, доведення їх результатів до інженерних методик і практичного використання.

Наукова діяльність цього періоду пов'язана з розвитком теорії прямих і обернених задач теплопровідності, методів та засобів фізичного і математичного моделювання процесів теплопереносу в енергоустановках, ідентифікації і діагностики їх тепломеханічного стану. У 1975 році рішенням Президії Академії наук УРСР йому присуджено наукове звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Парогенераторобудування та парогазобудування». Отримані наукові і практичні результати було узагальнено в докторській дисертації «Моделювання та ідентифікація процесів теплопереносу в енергетичних установках та обладнанні» (1986 рік), монографіях «Моделирование теплового состояния турбомашин», «Теплообмен и газодинамика в камерах отбора паровых турбин» (Київ: Наукова думка), які знайшли схвальний відгук широкого кола фахівців. Як наслідок, у 1993 році В. А. Маляренко обрано академіком Інженерної академії України.

Більше 20 років В. А. Маляренко працює професором, завідувачем кафедри Харківської національної академії міського господарства (ХНАМГ). Науковий інтерес і практичне значення мають виконані в цей час дослідження, присвячені загальним проблемам енергетики, аналізу стану і підвищення ефективності енергоустановок та теплоенергетичного обладнання, використання поновлювальної енергії. Він вніс суттєвий вклад у подальший розвиток теоретичних основ теплофізики будівель та енергозбереження, створення сучасної концепції розвитку ЖКГ, підвищення значення інженерної екології міст, вивчення впливу енергетики на довкілля. Виступає за розумне поєднання систем централізованого і автономного енергопостачання, обґрунтовує і пропагандує використання нетрадиційних джерел енергії і когенерації, створення в Україні необхідних для цього економічних умов та законів.

В. А. Маляренко веде активну педагогічну роботу, здійснює підготовку аспірантів, магістрів, студентів. Добре відомий як принциповий, але об'єктивний опонент докторських та кандидатських дисертацій, благословивший на науковій ниві не один десяток докторів і кандидатів наук, рецензент багатьох монографій і підручників. Він сам є автором і співавтором ряду підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів. Такі з них як: «Основи теплофізики будівель та енергозбереження», «Основи енерготехнологій промисловості», «Екологія города», «Енергетичні установки. Загальний курс», «Теплоенергетичні установки та екологічні аспекти виробництва енергії», «Енергоефективність та енергоаудит» добре відомі і широко використовуються у навчальному процесі багатьох ВНЗ України. Ще у 1989 р. Державним комітетом СРСР по народній освіті йому присвоєно вчене звання професора. У 1998 р. обрано академіком Академії наук Вищої освіти України.

З 2005 року В. А. Маляренко – науковий керівник Центру енергозберігаючих технологій ХНАМГ і академічного науково-освітнього комплексу «Ресурс», однією з головних задач якого є узагальнення, аналіз та експертиза сучасних технологій з енерго-, ресурсозбереження, створення відповідних умов для їх впровадження в життя. Реальним шляхом розуміння їх важливості для країни повинна стати популяризація та обговорення даної проблематики у публікаціях різного рівня. Цьому сприяє започаткована В. А. Маляренко серія «Науково-технічна освіта: енергетика, довкілля, енергозбереження». Разом з «Видавництвом САГА» вже видано декілька книг даного напрямку, які будо презентовано на Всеукраїнському конкурсі «Університетська книга 2010».

Маляренко В. А. – член національного комітету НАН України з тепломасообміну; експерт Українського державного центру науково-технічної та інноваційної експертизи; член наукової Ради Міносвіти України з напрямку «Енергетика. Енергозбереження»; член технічної ради Департаменту комунального господарства Харківської міської Ради; член спеціалізованих Вчених рад у ХНАМГ, НТУ «ХПІ» та ІПМаш НАН України, редакційних колегій фахових видань України «Інтегровані технології та енергозбереження», «Коммунальное хозяйство городов», «Енергозбереження • Енергетика • Енергоаудит». Він автор більше ніж 300 наукових праць, серед яких 4 монографії, 6 підручників, 8 навчальних посібників, 15 авторських свідоцтв на винаходи.

В. А. Маляренко властиво відчуття нового, своєчасне реагування на суспільні зміни і виклики сучасності. Зараз, як ніколи раніше, на порядок денний постає необхідність створення та практичної реалізації нової парадигми підготовки фахівців, які повинні володіти системними знаннями, навичками комплексного оцінювання процесів і ситуацій, стати спроможними до прийняття виважених рішень з підвищення енергоефективності, енергетичної та екологічної безпеки з врахуванням ієрархії процесів і особливостей традиційної базової та малої та поновлюваної енергетики на підприємствах різних галузей економіки.

Розуміючи це, він створює авторський колектив, разом з яким підготовлює комплекс підручників під загальною назвою «Енергетика. Довкілля. Енергозбереження» (www.kdpu-nt.gov.ua), де за єдиною структурно-логічною схемою підготовки фахівців здійснені систематизація та узагальнення знань, що стосуються теоретичних основ, складових частин, технологічних та екологічних аспектів роботи об'єктів енергетики, систем енергопостачання та енергоспоживання. Даний комплекс підручників у грудні 2010 року висунуто Міністерством освіти, науки, молоді та спорту на здобуття Державної премії України 2011 року.

За значний внесок в розвиток досліджень в галузі енергетики, заслуги у науково-виробничій діяльності Маляренко В. А. нагороджено Почесною грамотою Президії НАН України, а за особисті досягнення в галузі науки, вагомий внесок у вирішення науково-технічних та соціальних проблем Харківської області – Премією ім. академіка Г. Ф. Проскури та Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації. У 2009 році за вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки, створення національних наукових шкіл, зміцнення науково-технічного потенціалу України Указом Президента України присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

13 липня 2011 року професору Маляренко В. А. виповнилось 70 років. Редакційна рада та колегія журналу «Енергозбереження • Енергетика • Енергоаудит» щиро вітають шановного Віталія Андрійовича з цієї нагоди, бажають йому здоров'я, творчої наснаги і подальших успіхів на благо України.